

НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТА НА СПОМЕНИЦИТЕ
НА КУЛТУРАТА И МУЗЕЈ – БИТОЛА

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ БР.24

БИТОЛА

2021

**ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ БР. 24 НА
Н.У. ЗАВОД ЗА ЗАШТИТА НА
СПОМЕНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
И МУЗЕЈ – БИТОЛА**

Издавач:
НУ Завод и музеј Битола

За издавачот:
д-р Мери Стојанова

Претседател на редакциски одбор:
Енгин Насух

Технички секретар:
м-р Јове Парговски

Членови на редакциски одбор:
Надежда Георгиева
Оливера Макриевска
Владо Ѓоревски
д-р Александар Литовски

Лектор:
д-р Виолета Крстеска

Печати: ГРАФО ПРОМ Битола

Тираж: 300

СОДРЖИНА

Александар МИТКОСКИ

МЕТАЛНИ НАОДИ ОД ЖЕЛЕЗНО ВРЕМЕ ОД ПРАИСТОРИСКАТА ЗБИРКА
НА НУ ЗАВОД И МУЗЕЈ – ПРИЛЕП

1

Гоце НАУМОВ, Јасмина ГУЛЕВСКА

ИСТРАЖУВАЊЕ НА ЛОКАЛИТЕТОТ ВЕЛУШКА ТУМБА, ВО 2021 ГОДИНА

17

Душко ТЕМЕЛКОСКИ, Оливера ЈАНДРЕСКА, Владомир КРСТЕСКИ

МУЛТИЕТНИЧКА ПЕЛАГОНИЈА ВО РАНАТА АНТИКА

37

Оливера ЈАНДРЕСКА

„ФУНЕРАРЕН БАНКЕТ“ КАКО ИКОНОГРАФСКИ МОДЕЛ НА АНТИЧКИТЕ
НАДГРОБНИ СТЕЛИ

53

Весна КАЛПАКОВСКА

РАНОВИЗАНТИСКИ НАДГРОБНИ НАТПИСИ ОД С. ГРАДЕШНИЦА И ОД
ЗРЗЕ

65

Паре ЗАРЕВСКА

ОРНИТОЛОШКИ МОТИВИ НА СРЕДОВЕКОВНИ ГЛАЗИРАНИТЕ САДОВИ

77

д-р Александар ЛИТОВСКИ

ПРИЛОГ ЗА СОРАБОТКАТА НА ОСЛОБОДИТЕЛНИТЕ ДВИЖЕЊА НА
МАКЕДОНИЈА И АЛБАНИЈА ВО ВТОРАТА

91

Гоце ВЕЉАНОСКИ

ИСТОРИСКОТО ЗНАЧЕЊЕ НА ЗБИРКАТА НА ИСТОРИСКИ ПРЕДМЕТИ ВО
НУ МУЗЕЈ „ЗАПАДНА МАКЕДОНИЈА ВО НОВ“ - КИЧЕВО

105

Драган ГЕОРГИЕВ

Борис Проевски како учесник во Балканските и во Првата светска војна

115

д-р Роберто ТРАЈКОВСКИ

Продорот на засилениот извидувачки баталјон на СС бригадата „Адолф
Хитлер“ во Вардарскиот дел на Македонија според мемоарите на Курт
„Панцер“ Маер

123

Стефан КАРАЦОВСКИ

ПОЗНАЊСКАТА БИСКУПИЈА ПОМЕЃУ ВАТИКАН И МАГДЕБУРГ

133

Викторија МОМЕВА АЛТИПАРМАКОВСКА

ДВЕ СТАРИ БИТОЛСКИ КУЌИ СО ОТВОРЕН ЧАРДАК

141

Ефросинија ПАРЕВСКА

ПАФТИТЕ ОД ЕТНОЛОШКАТА ЗБИРКА НА НУ „ЗАВОД И МУЗЕЈ“ – БИТОЛА

155

Владо ЃОРЕСКИ

ИСТОРИЈА НА БИТОЛСКОТО СЛИКАРСТВО, ПОЧЕТОЦИТЕ НА СОВРЕМЕНИОТ ЦРТЕЖ И ГРАФИКА-ВТОР ДЕЛ

165

Биљана ТЕМЕЛКОСКА

НАЦИОНАЛНИ БИБЛИОТЕКИ

181

Соња Стрзоска ВЕЛЈАНОВСКА

МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ ВО БУГАРСКИ МОНОГРАФИИ
(БИБЛИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ОД 2010 ДО 2020)

191

Зоран АЛТИПАРМАКОВ

ЗАБЕЛЕШКИ И ПРЕДЛОЗИ ЗА ИЗМЕНИ, ДОПОЛНУВАЊА КОН ПРОПИСИТЕ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

207

Гоце НАУМОВ

РЕКОГНОСЦИРАЊЕ И МАПИРАЊЕ НА ПРЕДИСТОРИСКИ ЛОКАЛИТЕТИ ВО БИТОЛСКО ПОЛЕ (ПЕЛАГОНИЈА) И ГОРНА ПРЕСПА (ПРЕСПАНСКО ЕЗЕРО)

221

**Почитувани читатели,
Почитувани колеги,**

Пред нас е новото издание на „Зборник на трудови” кое како и години наназад така и овој пат ќе понуди автентични материјали и нови сознанија од областа на историјата, заштитата и презентацијата на движното и недвижното културно наследство, како и од музеологија, етнологија, фолклористика, археологија, историја на уметноста, епиграфика....

Како дел од издавачката дејност на Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Битола оваа едиција претставува стручно и научно списание кое е интересно четиво како за стручната така и за пошироката јавност. Во него се поместени трудови на наши колеги од редот на вработени во оваа институција, но и трудови на колеги кои работат во различни сфери во културните и научните институции ширум Републиката.

Традиционално „Зборникот на трудови“ го носи зачуваното графичко решение на корицата како препознатлив печат на ова издание, додека во самата едиција ќе ги најдете поместени и инструкциите за авторите, со цел да информираме за тоа како треба технички да се подготвуваат статиите за да го заслужат своето место во некој иден ваков број.

Како и секое претходно, и ова издание го испраќа својот апел до сите колеги и научни работници и во иднина да се пријавуваат со свои стручни и научни трудови до редакцискиот одбор со цел истите да бидат презентирани во јавноста. Престедателот и техничкиот секретар на овој одбор во текот на целата година стојат на располагање за прифаќање на трудови, но и за секаква асистенција во врска со аплицирањето за учество во Зборникот.

Претседател на Редакцискиот одбор

Енгин Насух

в.д.Директор

д – р Мери Стојанова

Соња Стрзоска ВЕЛЈАНОВСКА

**МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ ВО БУГАРСКИ
МОНОГРАФИИ
(БИБЛИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ОД 2010 ДО 2020)**

Инспирирана од најновите случувања на македонската политичка сцена во однос на ветото од страна на Бугарија кон Македонија за влез во ЕУ заради македонското историско прашање, решив да истражам колку бугарските автори се занимавале со македонското прашање во последната деценија од 2010 до 2020 година. Со фамозното “Македонско прашање“ наметнато низ историјата од Големите сили, за жал, некои структури во соседните држави се занимаваат до ден -денес. Оспорувањето на македонската историја од соседите ја чинеше прво забрана за влез во НАТО, па сега и во ЕУ. Патем, влезот во НАТО го плативме со промена на името.

Во ова библиографско излагање заради ограничување на бројот на страници во вашето списание, се определив само за еден дел од книгите печатени во Бугарија, исклучиво на бугарски јазик, а се однесуваат на македонското прашање. Вклучени се монографиските публикации издадени од бугарската издавачка продукција, во периодот од 2010 до 2020 година, кои сведочат за нивниот голем интерес кон македонското прашање. Импозантниот број на издадени монографии сведочи за актуелноста на ова прашање во бугарската историографија до ден -денешен. Од приложените библиографски податоци евидентен е фактот дека бугарските автори неуморно и посветено создаваат пишани материјали кои се однесуваат на македонското прашање. Во книгите ќе се видат нивните аспекти и толкувања на историските факти со кои тие располагаат.

Истражувајќи ги и анализирајќи ги библиографските единици на оваа тема, враќајќи се напазад на бугарската издавачка продукција во последните 50 години, увидов дека интересот е прилично голем и дека во континуитет не им стивнува, туку напротив е се поголем и поголем. И во минатото и денес, бугарските автори имаат голема финансиска поддршка од сите Влади во државата. Но, се чини дека најголем замав зема токму во последните години. ЗОШТО? Значи нивниот интерес за македонското прашање никогаш не престанал и не стивнал, пишувале во континуитет неуморно и непрекинато. Систематски работеле на докажување на нивните теории во однос на македонското прашање. Забележав дека многу книги се второ, трето или четврто издание што говори за фактот колку бугарската јавност, колку обичниот читател е заинтересиран за македонското прашање. Забележав многу дисертации на оваа тема. Дали нарачани или не?

Во однос на содржината во овој мал избор на книги, јас како библиограф не прејудицирам за вистините или невистините. За тоа ќе

коментираат релевантни фактори, јас коментирам за огромниот интерес на бугарската историографија која и после еден век, се уште се занимава со македонското прашање. Реагирам на слабите контра одговори од македонската историографија. Реагирам на неподдршката на сите Влади од осамостојувањето на Македонија (1991) до денес да финансира проекти од национален интерес како штит од преплавената бугарска историографија и издавачка продукција на книги кои се однесуваат на македонското прашање и, воопшто, на македонската историја. Нашите македонски автори кои се занимаваат со ова прашање да им одговорат на нивните провокации. Зошто со децении им се дозволува да бидат во најконфорната зона во однос на пласирање на тези по македонското прашање.

Прашањето е колку македонските релевантни фактори го препознале тоа. Колку низ годините наназад, македонските власти финансиски им помагале и ги поддржувале историчарите, лингвистите и други научни работници во создавање на проекти и трудови кои ќе одговорат на бугарските тези.

Целта на трудот е да се запрашаме зошто Бугарите имаат оружје и алатка кое го негуваат и користат со децении наназад, со цел, да ја бранат тезата за бугарскиот карактер на Македонија и македонскиот народ. Зошто дозволиле многу генерации пред нас да се случи ова што денес ни се случува (негација на народ, нација, јазик). Зошто еден век наназад се ставала главата во песок - ние не гледаме, ние не слушаме. Каде биле досега политичките фактори да се спротивстават на нивните тези. Зошто надлежните институции не реагирале и се уште не реагираат на тезите и работата на “Македонскиот научен институт“ кој е формиран 1923 година во Софија. Кои тези ги пласира овој институт кој финансиски е поддржан од бугарската Влада. Значи проблемот има континуитет и е системски, а не е само современ, денешен.

Целта на оваа статија не е да ги потенцирам или обележам бугарските трудови и проекти, туку да ја поттикнам македонската јавност, пред се, научните работници да одговорат исто толку сериозно на бугарските монографии (трудови). Да поттикнам да се спротивстават многу поенергично.

Дали македонската историографија затаила со контра аргументи и реплики на нивните трудови? Дали е историја во прашање или политика на незаинтересираност на сите поранешни и актуелни власти? Дали прашањето е системско и дали одговорноста е на државно ниво? Дали државата вложувала и дали сега вложува доволно во културното наследство, во оружјето со кое треба да се браниме пред Бугарската историографија? Имаме ли доволно мок да се спротивставиме на заканите на нашите соседи? Дали ова ни се случува затоа што сме мала држава? Дали можеме да се спротивставиме на Големите сили од кои нашите соседи црпат сила како повластени членки на ЕУ? Дали поголемиот го голта помалиот? Каде е нашата грешка?

Ова се прашањата на кои треба да се даде одговор, па да се сфати огромната бугарска продукција на тема “Македонско прашање“.

Но, сепак, не смееме да го минимизираме и деградираме фактот дека македонската историографија и во минатото, а и денес има прилично богат опус во докажување на постоење на нашата македонска нација и јазик. Многу докажани научни работници од фелата историчари, лингвисти, политикови работеле и се уште неуморно работат на толкување и пласирање на историските факти. Но, по се изгледа, недоволно да се спротистават на бугарската продукција и историографија.

Искривувањето на сликата за НАС (Македонија и Македонците) која упорно Бугарија ја турка и успешно ја противува на европска врата дали ќе не чини забрана за влез во ЕУ?

Бугарската заинтересираност за македонските книги на тема македонска историја и јазик е огромна. Тие одвојуваат големи финансиски средства за се што значи македонска издавачка продукција. Тоа се гледа во обработените (каталогизирани) македонски книги во нивната COBISS.BG база на податоци. Токму затоа би било убаво и нашата држава да одвои финансисии и да ги купува книгите од интерес на македонската историја и јазик од бугарската национална продукција.

Во однос на структурата на библиографските податоци во овој труд да кажам дека без разлика дали насловот на библиографската единица открива или не открива дека работи за македонско прашање, сите книги се истражени по клучен збор “македонско прашање”. Значи внатре во содржината на монографиите тангирано е македонското прашање.

Монографиските библиографски единици наредени се азбучно, со реден број и ISBN број. Библиографскиот опис е извршен според Меѓународниот стандарден библиографски опис (ISBDM). Сите книги се печатени и издадени на територијата на Бугарија на бугарски јазик.

АВТОНОМИЈАТА на Македония - етап за обединението на българските земи и народ / състав., предг. Џочо В. Билярски. - София : Анико, 2020 ([София] : Симолини). - 210 с. : с ил., портр. ; 21 см. - (Библиотека Сите българи заедно ; 66)

ISBN 978-954-8247-46-7

1

АНАСТАСОВ, Йордан

Йордан Анастасов и Македонското освободително движење : [сборник със спомени, речи, беседи, статии, архивни документи] / състав. и ред. Џочо В. Билярски ; прег. Константин Анастасов, Џочо Билярски. - София : Изток-Запад, 2017. - 544 с. : с ил., портр., факс. ; 24 см

ISBN 978-619-01-0074-4

2**БИЛЯРСКИ, Щочо Василев**

Македонският въпрос и ВМРО : кратък исторически очерк / Щочо Билярски. - София : Анико, 2020 ([София] : Симолини). - 292 с. : с ил., факс. : 22 см. - (Библиотека Сите българи заедно ; 71)

ISBN 978-954-8247-48-1

3

БЪЛГАРСКОТО управление във Вардарска Македония (1941-1944) : документален сборник / [състав. Александър Гребенаров, Надя Николова] ; [ред. Валентина Петрова]. - София : Държ. агенция Архиви, 2011 ([София] : Унив. изд. "Св. Климент Охридски"). - 512 с. : с табл. ; 24 см. - (Архивите говорят / Държ. агенция Архиви ; 63)

ISBN 978-954-9800-91-3

4**БОШНАКОВА, Милкана Иванова**

По пътя на раздялата с България ... / Милкана Бошнакова. Политическото верую на македонците / Владислав Ковачов ; състав., предг., ред. Милкана Бошнакова. - София : Изток-Запад, 2018. - 443 с. : с ил., XVI с.: портр., факс. ; 23 см

Бележки на Евгени Атанасов за ръкописот на Владислав Ковачов "Политическото верую на македонците" : с. 123-124.

ISBN 978-619-01-0221-2

5**ВЕЛЕВ, Григор Петров**

История на българите от Македония. Т.1, Древност, Средновековие, Българското възраждане / Григор Велев. - [София] : Воен. изд., 2014. - 432 с. : с портр., ил., к. ; 29 см

ISBN 978-954-509-527-6

6**ВЕЛЕВ, Григор Петров**

История на българите от Македония. Т.1, Ч. 1, Древност и Средновековие / Григор Велев. - 2. прераб. изд. - София : Изток-Запад, 2016. - 395 с. : с ил. ; 25 см

ISBN 978-619-152-891-2

7**ВЕЛЕВ, Григор Петров**

История на българите от Македония. Т.2, Българското националнореволюционерно движение в Македония / Григор Велев ; [ред. Румен Леонидов, Вера Гъррева]. - София : Изток-Запад, 2016. - 624 с. : с ил., портр., факс. ; 25 см
ISBN 978-619-152-769-4

8**ВЕЛЕВ, Григор Петров**

История на българите от Македония. Т.3, Сръбските, юугославската и гръцката национални доктрини: програми за заграбване на Македония : борбите на четите на ВМРО срещу гръцките и сръбските окупатори / Григор Велев ; [ред. Румен Леонидов, Вера Гъррева]. - София : Изток-Запад, 2017. - 207 с. : с ил., портр. ; 25 см

ISBN 978-619-01-0128-4

9**ВЕЛЕВ, Григор Петров**

История на българите от Македония. Т.4, Участие на българите от Македония във войните за национално обединение. Македоно-Одринско опълчение. Единаесета македонска дивизия. Сръбският и гръцкият терор над българите в Македония след войните за национално обединение / Григор Велев ; ред. Вера Гъррева. - София : Знание, 2019 ([София] : [Алианс прнт]). - 400 с. : с ил., портр., факс. ; 25 см

ISBN 978-954-621-249-8

10

ВИНОВНИЦИТЕ за погрома на България през 1913 г. : из живота и делото на Старозагорския митрополит Методий Кусевич / [състав., предг.] Цочо Бил рски. - София : Анико, 2010 ([София] : Алијанс прнт)

Документи и статии от бълг. преса по дискусията за търсене на отговорност на виновниците за нац. катастрофа.

ISBN 978-954-827-13-9

11**ВРЕЖАКОВ, Емил Огнянов**

Балканите в англо-руските отношения 1893-1904 г. дисертация за присъждане на образователната и научна степен “доктор“, научна област 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология,

научна специалност Нова и най-нова обща история / Емил Огнянов Врежаков. - В. Търново : [Е. Врежаков], 2019. - 347 л. ; 30x21 см+автореферат (39 с. ; 21 см)

12

ГЕНОВ, Георги Стоянов

Американските протестантски мисионери доказват, че в Македония живеят главно българи : двуезично издание, базирано на оригинални документи: доклади, дописки, протестни петиции, брошури и др. / Георги Генов = American protestant missionaries proved that in Macedonia live mainly bulgarians : bilingual edition, based on original documents: reports, correspondences, protest petitions, brouchures and more / George Genov. - София : Съюз на учените в България – секция История, 2015. - 151 с. ; 21 см. - (Историчевски архив = Historical archives, ISSN 1311-848X; г. 15, кн. 32, ноември 2014 - февруари 2015)

13

GENOV, Georgi Stojanov

Canadian documents on the role of priests in our defense of truth on the Macedonian issue / Georgi Genov. - Sofia : 7 rays, 2015 ([София] : [Дайрект сървисиз]). - 164 с. : с ил. ; 21 см

ISBN 978-619-90333-6-4

14

ГЕНОВ, Георги Стоянов

Беломорска Македония : 1908-1916 / Георги Генов. - 4. доп. и осн. прераб. изд. - [София] : Темто, 2014. - 332 с. : с ил. ; 21 см
ISBN 978-954-9566-70-3

15

GERMANOV, Stojan Georgiev

The Macedonian question : history and actuality / Stoyan Germanov ; [transl. into engl. by Galina Kopcheva]. - Sofia : Maced. sci. inst., 2010 ([София] : Акад. изд. "Проф. Марин Дринов"). - 64 с. ; 22 см
ISBN 978-954-8187-77-0

16

ГЕРМАНОВ, Стоян Георгиев

Македонският въпрос 1944-1989 : възникване, еволюция, съвременност / Стоян Германов. - 2. изд. - София : Макед. науч. институт, 2014 (София : Симолини). - 340 с. : с ил., портр. ; 22 см

ISBN 978-954-8187-90-9

17**ГРУДЕВ, Иван**

Истината за Македония и Македонизма / Иван Грудев. - Варна : ВМРО - Макед. д-во "Гоце Делчев", [2011]. - 30 с. ; 20 см

18**ДАСКАЛОВ, Георги Димитров**

Гърция и македонският въпрос (1950-2000 г.) : българо-македонският синдром на гръцкия национализъм / Георги Даскалов. - София : Тангра ТанНакРа, 2014 ([Костинброд] : Мултипринт ООД). - 516 с. ; 24 см. - (Библиотека Българска вечност ; ISSN C623-0407 ; кн. 99)

ISBN 978-954-378-111-9

19**ДИМИТРОВ, Ангел Симеонов**

Раждането на една нова държава: Република Македония между югославизма и национализма = The birth of a new state: The Republic of Macedonia between Yugoslavism and nationalism / Ангел Димитров. - София : Акад. изд. "Проф. Марин Дринов", 2011. - 580 с. ; 25 см

ISBN 978-954-322-456-2

20**ДИМИТРОВ, Божидар**

Десетте лъжи на македонизма / Божидар Димитров ; [снимки Анастас Анастасов]. - [3. изд.]. - София : Unicart, 2015 [София] : [Унив. изд. "Св. Климент Охридски"]. - 96 с. ; с ил. ; 23 см

ISBN 978-954-2953-45-6

21**ДРЕНКОВ, Илко Петров**

Великобритания и Македонският въпрос (1919-1949) / Илко Дренков. - София : Макед. науч. институт, 2017 ([София] : Симолини-94). - 256 с. ; 24 см

ISBN 978-619-7377-01-9

22

За съдбата на прогонените от България във Вардарска Македония българи (1945-1956) : документален сборник / [състав. Веселин Ангелов]. - София : [Симолини-94], 2018. - 153 с. : с ил., факс., табл. ; 24 см

ISBN 978-619-7265-44-6

23**Йончев, Димитър Александров**

Апостолът ни завеща / Димитър Ал. Йончев. - София : Дирум-Д.А.Й., 2011 ([София] : Рал Колобър)

ISBN 978-954-92810-1-9

24**КИПЧЕВ, Георги Иванов**

Македония или Глаът на роба / Георги Кипчев ; предг. Иван Даракчиев. Предците / Сава Събев. - [Бургас] : Dukaty, 2020 (Бургас : ЦДМ). - с.8, 42, 51-312 : с ил., портр. ; 22 см

ISBN 978-619-90045-8-6

25**КОНСТАНТИНОВА, Юра Тотева**

Българи и гърци в борба за османското наследство / Юра Константинова. - В. Търново : Фабер, 2014. - 296 с. : с ил., портр., факс. ; 24 см

ISBN 978-619-00-0025-9

26**КОСТАДИНОВ, Костадин Тодоров**

Кратък наръчник по македонския въпрос / Костадин Костадинов. - Варна [т.e. София] : Фонд. Въздигане, 2020 ([София] : [Спектър]). - 80 с. : с ил., к., факс. ; 30 см

ISBN 978-619-7380-42-2

27**КРЪСТЕВ, Николай Кръстев**

Спорот между Гърция и Република Македония: исторически и политологични аспекти : дисертация за присъждане на образователната и научна степен “доктор“ по Политикология / Николай Кръстев Кръстев. - София : [Н. Кръстев], 2012. - 247 л. ; 20 x 23 см + 1 автореферат (19 с. ; 21 см)

28**ЛАЗАРОВ-Мастагарков, Лазар Иванов**

Енидже Вардарско / Лазар Лазаров-Мастагарков. - Пловдив : Нитон, 2018. - 395 с. : с ил., факс., сх. ; 21 см

ISBN 978-954-347-075-4

29**ЛАФЧИЕВА, Милена Веселинова**

Българската и патриотична емиграция в Северна Америка: идеология и практическа дейност / 1944-1950 г. : дисертация за присъждане на образователната и научна степен “доктор“ по научната специалност Политикология, в направление 3.3. / Политически науки/ / Милена Веселинова Лафчиева. - София : [М. Лафчиева], 2019. - 289 л. ; 30 x 22 см + автореферат ([24]с. ; 24 см)

30

МАКЕДОНИЗМОТ - сръбско-руският заговор срещу българите / състав., предг. Щоцо В. Билярски. - София : Анико, 2019 ([София] : Симолини). - (Библиотека Сите българи заедно; 64 = ISSN C625-8832)

ISBN 978-954-8247-41-2

31

МАКЕДОНСКИЯТ въпрос в българо-югославските отношения 1968-1989 г. : документален сборник / [състав. Ива Бурилкова, Щоцо Билярски]. - София : Държ. агенция Архиви, 2012 ([София] : Симолини 94). - 2 т. ; 24 см , Ч.1. - 919 с. ; Ч.2.- 680 с.

ISBN 978-954-9800-97-5 (ч. 1)

ISBN 978-954-9800-98-2 (ч. 2)

32**МИЛЮКОВ, Павел Николаевич**

Живата истина : студии за България / Павел Милюков ; състав. Пенка Кънева. - 2. прераб. изд. - София : Изток-Запад, 2013. - 296 с. : с табл. ; 22 см. - (Библиотека Спасената история ; ISSN C633-475X ; 1)

ISBN 978-619-152-162-3

33**МИСИРКОВ, Кръстьо Петков**

Записки за България и руско-българските отношения : бележки за събитията на деня (5 юли-30 август 1913 г.) / К.П.Мисирков. - София : Анико, 2011 ([София] : Симолини 94). - 373 с. ; 24 см. - (Библиотека Сите българи заедно; ISSN C625-8832 ; 26)

ISBN 978-954-8247-16-0

34**МИТЕВ, Димитър Йонов**

Форин офис срещу ВМРО : Македонският въпрос в българо-британските политически отношения 1919-1923 г. / Димитър Митев. - София : ИК Арка, 2019 ([София] : Дайрект сървисиз). - 288 с. ; 20 см

ISBN 978-954-8356-65-7

35**НЕШКОВ, Темелко Иванов**

Раздяла няма : Македония срещу македонизма / Темелко Нешков. - [София] : ([Костинброд] : [Мултипринт ООД]). - 392 с. : с цв. ил., портр., факс. ; 25 см

ISBN 978-954-9384-28-4

36**НИКИФОРОВА, Сия**

Българската стопанска политика във Вардарска Македония (1941-1944) / Сия Никифорова. - София : Макед. науч. институт, 2018 (София : Симолини-94). - 296 с. : с табл., [VIII] С. : ил. ; 24 см

ISBN 978-619-7377-02-6

37**НИКОЛОВ, Иван Николов**

Крематориум за илюзии : България - Македония : анализи, коментари, наблюдения / Иван Николов. - [София] : "Св. Климент Охридски", 2012. - 208 с. : с ил. ; 24 см

ISBN 978-954-9384-22-2

38**ОГНЯНОВ, Михаил Левов**

България през XX век / [Михаил Огнянов]. - София : Работилница за книжнина Васил Станилов, 2011 ([София] : Аси прнт). - 388 с. ; 21 см

ISBN 978-954-8248-91-4

39

ПОДВИГЪТ на Мара Бунева / предг., състав. Йочо В. Билярски. - София : А нико, 2010 ([София] : [Симолини 94]). - 448, [16] с. с ил. ; 24 см. - (Библиотека Сите българи заедно; ISSN C625-8832 ; 21)

ISBN 978-954-8347-11-5

40**РАДЕВ, Тодор Йорданов**

Егзархията и българският революционен национализъм в Македония и Одринска Тракия 1893-1903 / Тодор Радев. - Пловдив : Унив.изд., портр. ; 21 см.

ISBN 978-954-423-637-3

41**РАЙЧЕВСКИ, Стоян Чилов**

Бежанци и преселници от Беломорието и Егейска Македония 1941-1949 / Стоян Райчевски. - София : Захарий Стоянов, 2018 ([Костинброд] : Мултипринт ООД). - 519 с., [12] л. : ил., портр., факс. ; 22 см. - (Поредица Бежанци = ISSN C634-2752)

ISBN 978-954-09-1150-2

42**РАЙЧЕВСКИ, Стоян Чилов**

Бежанците от Македония и техните братства в България / Стоян Райчевски. - София : Захарий Стоянов, 2016 ([Костинброд] : Мултипринт ООД). - 637 с. : с табл., [8] л. : ил., портр., факс. ; 22 см. - (Поредица Бежанци = ISSN C634-2752)

ISBN 978-954-09-1035-2

43**РАЙЧЕВСКИ, Стоян Чилов**

Разорения на македонските българи : 1878-1903 / Стоян Райчевски. - София : Захарий Стоянов, 2015 ([София] : ПК "Димитър Благоев"). -536с. : с табл., [4] л. : ил., портр., факс. ; 22 см. - (Поредица Бежанци = ISSN C634-2752)

ISBN 978-954-09-0837-3

44**РЕНДАКОВ, Георги Христов**

Тайната род : един род на българската нация / Георги Рендаков. - София : Изток-Запад, 2016. - 214 с. : с ил., портр. ; 22 см

ISBN 978-619-152-932-2

45**РИНДОВА, Бистра Филипова**

Зaborавени дейци на ВМРО / Бистра Риндова. - [2]. изд. - Пловдив : FastPrint Books, 2016. - 470 с. : с ил., портр., факс. ; 24 см

ISBN 978-619-7034-12-7

46**РУБАХА, Ярослав**

Полското списание “Славянски свят“ за България от края на XIX и началото на XX в. Т.2, Списание “Славянски свят“ за външната политика на България и македонският въпрос / Ярослав Рубаха ; отг. Р ед. Александър Гребенаров = Bulgaria in the late nineteenth and early twentieth century on the pages of the Polish journal “Slavic world”. Journal “Slavic world” on the foreign policy of Bulgaria and the Macedonian question. - София : Макед. науч. институт, 2018 ([София] : Симолини-94). - 252 с. : с ил., портр., табл. ; 24 см

ISBN 978-619-7377-11-8

47

САЩ и македонският въпрос : рапортите на американските мисионери от Македония (1858-1918) и позицията на американската делегация на Парижката мирна конференция по македонския въпрос (1918-1919) / състав., предг. Йочо В. Билярски. - София : Анико, 2019 ([София] : Симолини-94). - 255. : с ил., портр., к., факс. ; 20 см. - (Библиотека Сите българи заедно; 60)

ISBN 978-954-8247-38-2

48**СЕРАФИМОВ, Щанко Илиев**

Речник на мъката и гнева или Моите безсъния за Македония / Щанко Серафимов. - ([София] : Орбел, 2020 ([В. Търново] : Фабер. - 172 с. ; 22 см

ISBN 978-954-496-137-4

49**СИЛЯНОВ, Христо Иванов**

Освободителните борби на Македония. Т. 1, Илинденското въстание / Христо Силянов ; [Красимир Каракачанов]. - [2. изд.]. - София : Захарий Стоянов : Фонд, ВМРО, 2017 ([София] : Пулсиопринт). - V, 639 с. ил., портр. ; 24 см

ISBN 978-954-09-1152-6

50**СИЛЯНОВ, Христо Иванов**

Освободителните борби на Македония. Т. 2, След Илинденското въстание / Христо Силянов ; [послесл. Кирил Христов Совичанов]. - [2. изд.]. - София : Захарий Стоянов : Фонд, ВМРО, 2017 ([София] : Пулсионпринт). - 823 с. ил., портр. ; 24 см

ISBN 978-954-09-1153-3

51**СИС, Владимир**

Македония : географско, историческо, етноложко, статистическо и културологическо изследване / Владимир Сис ; състав., науч. ред. и прев. Владимир Пенчев. - София : Макед. науч. институт, 2019 ([София] : Симолини-94). - 306 с. с ил., табл. ; 21 см + 2 к. - (Македонска библиотека, ISSN 1313-5910 ; 51)

ISBN 978-619-7377-10-1

52**СЛАВОВ, Слави Митков**

ВМОРО между фанфарите на Хуриета и грохота на оръдията (1908-1912) / Слави Славов. - [Бургас] : Либра Скорп, 2018 ([София] : [DPX]. - 256 с. ; 22 см

ISBN 978-954-471-465-9

53**СЛАВОВ, Слави Митков**

ВМОРО от Илинден до Балканската война (1903-1912) / Слави Славов. - София : Макед. науч. институт, 2016 ([София] : Симолини-94). - 348 с. с ил., портр. ; 24 см

ISBN 978-954-8197-97-8

54**СЕРАФИМОВ, Цанко Илиев**

Енциклопедичен речник за Македония и македонските работи / Цанко Серафимов. - 2. доп. и прераб. изд. - София : Бестселър България, 2017 ([София] : Алијанс прнт). - 404 с. ; 21 см

ISBN 978-619-7367-03-4

55**СЕРАФИМОВ, Цанко Илиев**

Македония IX в. пр. Хр. - XXI в. : един прочит на историята на страдателната земя / Цанко Серафимов. - София : Орбел, 2018 ([В. Търново] : Фабер). - 462 с. : с портр. ; 25 см

ISBN 978-619-7367-03-4

56**СЪРБИНОВСКИ, Младен**

За македонистките работи / Младен Сърбиноски ; [вътрешноез. прев. от региолект на книж. ез. Ана Кочева]. - София : Аси Принт, 2011. - 179 с. ; 21 см

ISBN 978-954-9336-63-4

57**СЪРБИНОВСКИ, Младен**

Македонизмът: триумфът на нищото / Младен Сърбиноски. - В. Търново : Унив. изд. "Св. св. Кирил и Методий", 2018. - 116 с. ; 21 см

ISBN 978-619-208-207-9

58**СТОЙКОВ, Стойко Иванов**

Табу : време на страх и страдание : преследването на македонците в България по времето на комунизма (1944-1989) : сборник спомени и документи / Стойко Стойков. - Благоевград : Д-во на репресираните македонци в България, 2014 ([Благоевград] : [Бон]. - 550 с. : с портр., факс. ; 29 см

59

ТЕМЕЛКО НЕШКОВ - досие : Югославия срещу душата на Македония / [състав., ред. Зоя Андонова, Иван Николов]. - [София] : Св. Климент Охридски, 2016 ([София] : [ПК "Д. Благоев"]). - 460 с. : с ил., портр., факс. ; 25 см

ISBN 978-954-9384-32-1

60**ТОЛЕВА, Теодора Тодорова**

Външната политика на Дюола Андраши и възникването на македонския въпрос / Теодора Толева ; [прев. от исп. Любка Славова]. - София : Ciela, 2013 ([В. Търново] : Абагар). - 162, [4] с. : к. ; 23 см. - (Historia

incognita = ISSN C625-6058)

ISBN 978-954-28-1346-0

61

ХРИСТОВ, Георги Стоев

Гневът на правдата / Георги Христов [псевд. Ян Пирински]. -
Благоевград : Херонея -338, 2016 ([София] : [ПК "Д. Благоев"]). - 700 с. : с
портр. ; 25 см

ISBN 978-954-91329-7-7

62

Автор на статијата Соња Стрезоска Велјановска – библиотекар советник
(стручно звање), професор по историја (академ. звање) во НУУБ Св.
“Климент Охридски“ - Скопје

